

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. XI. Satisfacit pœnitens suæ obligationi exequendo opus impositum,
estò memoria obligationis penitùs exciderit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

reia gravi potius dicendum leve. quàm grave præceptum.

235. Ex quo desumatur gravitas præcepti

Multæ Constitutiones Religionum solam obligant ad peccatum.

236. Sententia Medinæ. Confessarium posse leviter obligare in materia gravi; à Summo vocatur probabilis.

Auctor existimat eam probabilior.

præceptum grave, nam potius dicendum leve, quia obligatio levis. Unde præceptum non dicitur grave, quia de materia gravi, sed quia graviter obligans; & ita verissimum est, quod sicut involvit contradictionem esse proprie loquendo præceptum, & non inducere obligationem, ita proprie loquendo contradictionem involvere, esse præceptum grave, & non graviter obligare.

Igitur non ex sola materia gravi desumitur gravitas præcepti, sed ex materia gravi, & voluntate Legislatoris, quæ est anima legis, à qua proinde lex habet totam suam vim obligandi. Talis ergo est vis illa obligandi, & per consequens obligatio passiva in subdito, qualis illa fuerit voluntas, obligatio utique gravis, si voluntas fuerit gravis, id est, si Legislator voluerit graviter obligare; levis autem, si voluntas fuerit levis, id est, si leviter voluerit obligare.

Interim lex obligans leviter in materia gravi, non est lex simpliciter seu adæquata capacitati materiæ, ut patet, sed potius secundum quid seu inadæquata; talem autem legem esse possibilem, constat ex multis constitutionibus Religionum, quæ solum obligant ad peccatum, cum alioquin, si voluissent Superiores, obligassent etiam ad actum; cur ergo non possent fieri similes constitutiones, obligantes ad actum sub peccato veniali tantum, tamen, si voluissent Superiores, obligassent sub peccato mortali? Non video in eo ullam contradictionem, quamvis ordinariè Legislator, ut etiam Confessarius, conceatur præcipere adæquatè, id est, graviter in materia gravi, nisi aliud declarat.

Ceterum aliter posse facere Confessarium, docet Medina apud Suarium supra n. 5. qui & ipse eam sententiam vocat probabilem; licet enim, inquit, præcipiens non possit excedere gravitatem materiæ in imponenda obligatione; quia hoc superat potestatem, & non pendet ex sola voluntate; tamen satis probabile videtur, posse obligationem moderari infra materiæ gravitatem: quia in hoc non se habet tamquam agens naturale, ut necessariò agat secundum ultimum potentie suæ. Probabilis ergo videtur hæc opinio Medinæ. Hæc ille.

Ego autem existimo esse probabilior, sicuti probabilior & communior est sententia, quæ docet, Legislatorem posse præcipere materiam gravem sub levi obligatione. Enimvero superius diximus, determinationem quantitatis, & qualitatis satisfactionis, relictam à Christo arbitrio Sacerdotis, cur non etiam determinatio obligationis debeat ceteri relicta? Nam fieri potest, ut uni expediat ad salutem gravis materia cum levi obligatione, alteri autem gravis materia cum gravi obligatione; si ergo gravis materia absolutè sit capax levis obligationis, inducendæ per Legislatorem,

quando sic expedit bono communi, cur negabimus illam potestatem Confessario, quando sic fieri expedit salutem penitentis? Nullam prorsus video rationem, quæ ulteriorem mereatur refutationem.

Et ideo prosequendo propositam materiam, putà obligationem, quam habet penitens satisfaciendi pro peccatis secundum arbitrium Confessarii: quæro Primò; an sit necessaria intentio satisfaciendi, Secundò; quo tempore teneatur penitens implere suam penitentiam. Ad primam quæstionem Respondedo & Dico undecimò:

CONCLUSIO XI.

Satisfacit penitens suæ obligationi exequendo opus impossibile, est memoria obligationis penitus exciderit.

Satisfieri posse præcepto audiendi Missam & per consequens aliis præceptis Ecclesiæ abique intentione satisfaciendi, immo cum intentione contraria non satisfaciendi, tamquam probabile docuimus Disp. 5. Sect. finali Concl. 8. ad quam remitto Lectorem. Sed numquid eadem ratio præcepti sacramentalis, id est, satisfactionis sacramentalis? Numquid & huic satisfieri potest abique intentione satisfaciendi, immo cum contraria intentione non satisfaciendi?

Ita existimat Sanchez Sum. lib. 1. c. 13. n. 10. ubi sic ait: Satisfacit (Pœnitentiæ sacramentali) exequendo opera in pœnitentiam injuncta, dummodo pro alia re non applicentur, et si non adfit intentio implendi pœnitentiam, sed penitus ejus obligatio memoriâ exciderit. Quia hæc, et pote lex specialis, instar legis generalis obligat. Et n. 17. ita scribit: Tertio deducitur, idem dicendum esse de Pœnitentiæ sacramentali injuncta; illa enim verè impletur, si opus injunctum executioni mandetur cum expressa intentione illius non implendæ, nec opus est, ut mereatur ea intentio, sed satis est scire per illud opus impletam jam esse. Quia cum pœnitentia ex quodam Confessoris præcepto debeatur, idem de illa, quod de aliis præceptis sentiendum est.

Idem docet lib. 4. c. 13. n. 40. Quamvis, inquit, votum vel pœnitentia sint disjunctiva, nec facta alterius partis electione vovens aut penitens impleat alteram; immemor voti vel pœnitentiæ, vel habens intentionem non satisfaciendi illo actu: quia fortè voluit iterum implere, aut eligere alteram partem, manet liber à voto vel pœnitentia. Quia reverà implet substantiam rei promissæ, vel in pœnitentiam injunctæ quoad alteram partem: & votum

238. Contrarium docet vsquez.

& videtur posse sententia Scoti.

239. Probatur ex ratione.

240. Disparitas inter præceptum Ecclesiæ & Confessarii.

Part of the adjacent page is visible, containing text from another section of the work, including the word 'votum' and various marginal notes.

votum ac penitentia tantum obligabant ad hanc vel illam. Hæc ille.

238. Contrarium docet Vasquez.

Contrarium docet Vasquez Tom. opusc. Tract. de Beneficiis c. 4. n. 117. ibi: Dices; ergo ille, qui accipit injunctam penitentiam à Confessore, si solvat illam non animo satisfaciendi, non tenetur iterum ad illam. Respondeo, quod tenetur; quia tenetur ita injunctam penitentiam peragere, ut illam impleat ex virtute Clavium, applicans illam penis debitis suis peccatis: quod non facit, quando illam non implet, ut satisfaciatur mandato Confessoris injuncto sibi. Ita Vasquez: est ibidem & alibi docet, præceptum audiendi Missam, & alia similia optime impleri absque animo satisfaciendi.

& videtur posse sententia Scoti.

Pro hac sententia videtur stare Doct. Subt. 4. dist. 15. q. 1. n. 11. ibi: De primo dico, quod satisfactio est operatio exterior laboriosa vel penalis, voluntarie assumpta ad puniendum peccatum commissum à se, & hoc ad placandum divinam offensam, vel est punitio voluntarie tolerata in ordine prædicto. Item n. 14. ubi sic ait: Quia ergo ipse labor continuus, est sibi reatum continuum, quia continua maceratio carnis, tantummodo inducendus est, ut illam laborem subeat in remissionem peccatorum, intendens illum ad hunc finem referre, saltem quousque occurrat sibi occasio solvendi aliquam aliam satisfactioem. Loquitur Doct. de satisfactioe sacramentali. Ergo videtur ad eam requirere intentionem satisfaciendi, id est, faciendi opus injunctum in remissione peccatorum seu peccatorum Purgatorii.

239. Probatur ex ratione.

Sed quæ ratio? Quia, ut ait Vasquez supra; tenetur ita injunctam penitentiam peragere, ut illam impleat ex virtute Clavium; id est, ut sit pars integralis Sacramenti Penitentia, talis autem non videtur esse sine tali intentione, saltem habituali; veluti narratio peccatorum, facta Confessario sine ordine ad Absolutionem, aut certe intentione contraria, nullatenus censeri debet, aut potest confessio sacramentalis; & Absolutio desuper data, nisi per compendium illa narratio reassumatur ad prædictum finem, est omnino invalida. Et consimiliter, ut dolor sit sacramentalis, necesse est, ut aliquo modo referatur ad Sacramentum, ut probavimus Sect. 4. Concl. 5.

240. Disparitas inter præceptum Ecclesie & Confessarii.

Ex quo videtur colligi diversitas inter præceptum universale Ecclesie audiendi Sacrum diebus Dominicis & festivis, & præceptum particulare Confessarii audiendi Sacrum hoc vel illo die pro salutari penitentia. Siquidem præceptum universale Ecclesie nullum particularem finem determinat, sed nudam auditionem Missæ; illa autem ponitur absque intentione satisfaciendi præcepto; imò cum voluntate non satisfaciendi. At verò præceptum particulare Confessarii determinat finem particularem, scilicet salutarem seu sacramentalem Penitentiam, ut patet ex communi praxi

Confessariorum, qui solent id expressis verbis declarare dicendo: Faciet hoc pro salutari sua penitentia. Ergo qui non vult facere pro salutari penitentia, sed ad alium finem, non implet præceptum Confessarii: sicut dum Prælati injungit suo subdito, ut celebret ad hanc vel illam intentionem, non satisfaciatur subditus celebrando ad aliam intentionem; de quo alibi egimus. Præsertim cum Confessarius habeat potestatem præcipiendi actus merè internos.

Ratio itaque disparitatis; quia satisfactio sacramentalis est pars Sacramenti, si non essentialis, saltem integralis; sicut ergo ad Sacramentum, sive in ministro sive in suscipiente, requiritur aliqua voluntas ministrandi, sive suscipiendi, actualis, virtualis, aut habitualis, & nunquam validè ministratur, aut suscipitur Sacramentum cum voluntate positiva non ministrandi, aut suscipiendi Sacramentum quæ tale est, ut patet ex dictis Disp. 1. Sect. 7. Concl. 4. & Sect. 8. Concl. 2. sic itidem non videtur valida satisfactio sacramentalis; quam exequitur penitens cum positiva voluntate non satisfaciendi sacramentaliter. Certè alia ratio disparitatis non videtur assignabilis, nisi quod satisfactio solum sit pars integralis, quæ an sit sufficiens, relinquatur judicio Lectoris.

241. Objectio solvitur.

Si dixeris; sufficit penitentem consensisse, quando penitentiam acceptavit à Confessario. Contra facit; quia etiam quando penitens confitetur, habet voluntatem recipiendi Absolutionem; & tamen si post Confessionem ante Absolutionem habeat voluntatem contrariam & intentionem non recipiendi Absolutionem, vel non recipiendi eam illà die, non erit valida Absolutio, quia confertur invito penitenti; ergo eodem modo non sufficit voluntas præterita ad valorem hujus satisfactiois; si hic & nunc habet homo voluntatem contrariam; scilicet quæ vult non recipere in hac actione ullam partem Sacramenti. Ita Lugo disp. 25. n. 36.

242. Probatur sententia Sanchez à simili.

Addit n. 37. adhuc tamen probabile mihi videtur, non requiri intentionem in satisfactioe. Probat autem à simili, quia dolor, qui est pars Sacramenti, potest haberi absque memoria præcedente recipiendi Sacramentum. Sic ergo dici potest de satisfactioe: nam illa postea non fit à penitente, tamquam ministro operante nomine Christi, sed solum fit ex obligatione & debito propter sententiam, & præceptum præcedens Confessarii: ad hoc autem, ut fiat aliquid ex debito & obligatione, non requiritur, quod fiat ex animo satisfaciendi illi debito. Et quidem per hoc præcisè, quod fiat opus impositum à Confessario nomine Christi, elevatur illud opus ad effectum sacramentalem, causandum per voluntatem Sacerdotis præcedentem.

Quod confirmari potest; quia ille penitens verè

D d d d d verè

penitentia.

bono communi, cur non... Confessario, quando... penitentis? Nullam... quæ ulteriori...

USIO XI.

ens suæ obligatio... opus impossi... obligatio... exciderit.

cepto audiendi Missam... præceptis Ecclesie... satisfaciendi, immo cum... non satisfaciendi, tam... mus Disp. 5. Sect. finali... Lectorem. Sed nun... præcepti sacramentalis, id est... talis? Numquid & hinc... intentione satisfaciendi, intentione non satisfaci...

z Sum. lib. 1. c. 13. n. 10. Penitentia sacramentali... penitentiam injunctam... non applicentur, est...

endi penitentiam, sed... memoria exciderit. Quia... is, instar legis generalis... scribit: Tertio deduc... esse de Penitentia si... illa enim verè impletur, executioni mandetur cum... ius non implendæ, nec... intentio, sed satis est... impletam jam esse. Quia... odam Confessoris præ... de illa, quod de aliis... est.

c. 13. n. 40. Quamvis... penitentia sint disjunctiva... is electione vovens aut... am; immemor voti vel... ens intentionem non sa... tia fortè voluit iterum... alteram partem, manet... entia. Quia reverà im... romissæ, vel in penit... d alteram partem: & votum

verè satisfecit præcepto Confessarii: posuit enim jejunium, quod præcepit illi Confessarius; ergo posuit totum opus præceptum: nam intentio non præcipitur. Huiusque Cardinalis.

Responsio.

Sed responsio patet ex dictis, jam enim ostendimus Confessarium præcipere aliquam intentionem; & suo loco diximus, dolorem nullatenus relatam ad Sacramentum; nullatenus esse partem Sacramenti: Quomodo autem vel Dolor, vel Confessio, vel Satisfactio potest aliquatenus referri ad Sacramentum, si positivè à pœnitente finis Sacramenti excludatur, & ad alium finem referatur?

243. Sufficit ad satisfactio- nem habitu- lis. Dicastillo.

Probat. ex Lugone.

Propter hoc ergo argumentum Dicastillo disp. 14. n. 189. existimat probabiliorē sententiam Vasquezii, sic tamen ut sufficiat intentio præterita, quam habuit pœnitens, dum pœnitentiam accepit, non revocata per actum contrarium, quæ est intentio quædam habitualis; minùs enim, inquit Lugo supra n. 38. requiritur in suscipiente, quàm in ministrante Sacramentum; quare licet in ministro non sufficiat voluntas merè habitualis, sed requiratur actualis, vel saltem virtualis, quâ tunc & nunc operetur ex illo fine, & ex illa intentione; in suscipiente tamen Sacramentum, hoc non requiritur; & ideo potest recipere Baptismum validè aliquis dormiens vel amens ex vi voluntatis præteritæ. Sic ergo sufficiet talis voluntas præterita non revocata, ut recipiatur validè satisfactio sacramentalis, etiamsi daretur non satisfacere, quando est revocata per contrariam intentionem. Hæc ille.

Et ideo ibidem docet nostram Conclusionem, scilicet satisfacere pœnitentem suæ obligationi exequendo opus impositum, esto memoria obligationis penitus exciderit. Consonat Dicastillo supra n. 194.

244. Contrarium docet Aver- sa.

& probat.

Dissonat autem Averfa q. 13. de Satisfact. Sect. 6. in fine dicens: Quâ ratione, nec etiam videtur sufficere intentio habitualis ex actu præcedente non retractato, quo accepit, & adimplere voluit satisfactionem, sed postea casu, vel ex pura devotione facit tale opus; quin immo requiretur intentio saltem virtualis. Quamvis enim in suscipiente Sacramentum sufficiat ea intentio habitualis, quando susceptio est mera passio, ut in Baptismo & similibus: tamen non videtur sufficere, quando importat veram actionem ejusdem suscipientis, ut se habet contactus materiæ in Ordine, & sic etiam satisfactio in hoc Sacramento. Et quamvis pœnitens non opereatur ut minister Christi, sicut nempe ille, qui confert Sacramentum: tamen debet operari ex intentione sacramentali, quando ejus operatio activè requiritur. Hactenus Averfa.

Et ibidem sic ait: Si Confessarius alicui imponat, ut præter Missam debitam die Festo, aliam audiat in pœnitentiam: si is plures Missas

audiat, nullam determinans, non utique per omnes recipiet satisfactionis effectum, nec magis per unam quàm per aliam; debebat ergo determinare aliquam. Hæc ille.

Confirmatur à simili: Si aliquis ex pluribus hostiis, quas habet ante se positas unam tantum velit consecrare, nisi aliquam determinet, nulla erit consecrata; quia non est ratio, quare magis hæc, quàm illa.

Respondeo; disparitas est, quòd hostia sit materia essentialis Consecrationis, & consecrans minister Sacramenti, à cuius voluntate dependet determinatio materiæ, ut proinde eâ seclusâ, nulla prorsus sit ratio, quare potius hæc, quàm illa censetur consecrari. At verò in nostro casu, auditio Missæ in pœnitentiam injuncta; non est materia essentialis Sacramenti Pœnitentiæ; neque pœnitens propriè est minister Sacramenti, sed potius suscipiens, neque ab ipsius sola voluntate dependet materia satisfactionis sacramentalis, sed magis à voluntate Confessarii, qui propriè est minister Sacramenti, eamque determinat: jam autem censetur Confessarius determinasse primam auditionem, nisi aliquid obstat; nam, ut constabit ex dicendis sequenti Conclusionem, pœnitentia debet impleri pro prima opportunitate, nisi aliud Confessarius declaraverit; ergo prima auditio facti determinata est, ut sit pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ; nisi positivè per voluntatem pœnitentis excludatur.

Quantum ad contactum materiæ in Ordine, parvuli validè tangunt, juxta eundem Auctorem, & communiorē sententiam, de qua suo loco, absque intentione etiam habituali, cur ergo hæc non sufficiat in adulto? Ergo similiter in nostro casu. Quamvis enim satisfactio debeat esse voluntaria, quia præcepta; & ita non competat parvulis; equidem quia solùm est pars integralis Sacramenti, & actus suscipientis potius, quàm ministrantis Sacramentum: sicuti sufficit voluntas habitualis suscipiendi Absolutionem, similiter dicitur habitualis, & Confessio habitualis, id est, dolor non revocatus, & Confessio non revocata, cur itidem non sufficiat voluntas satisfaciendi non revocata, ut satisfactio subsequens, per Absolutionem prius elevata ad effectum sacramentalem, verè sit sacramentalis, seu pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ?

Non video quid ultra possit objici, quòd mereatur responsionem. Et ideo transeo ad secundam questionem supra propositam, scilicet: Quo tempore teneatur pœnitens implere suam pœnitentiam? Ad quam Responsio & Dico duodecimò:

247. Confessarius per se loquendo non potest obligare ad executionem penitentiam ante Absolutionem.

248. Sententia Henrici non potest impleri satisfactionem ante Absolutionem.

Responsio.

249. Respondetur ad satisfactionem pro illa.

CON-